

Република Србија
Републичка дирекција за имовину Републике Србије
Краља Милана 16
Београд
Директор

ИНИЦИЈАТИВА за објављивање података о јавној својини

Поштовани господине Воркапићу,

Овим путем Вам се обраћамо као директору Републичке дирекције за имовину, како бисте размотрили објављивање и редовно ажурирање података из Евиденције непокретности у јавној својини у форми отворених података, уколико то већ нисте учинили, и како бисте, уколико постоји било каква објективна препрека за објављивање података у том формату, обезбедили већи ниво јавности података из ове Евиденције.

Чланом 26. Закона о електронској управи прописано је да орган омогућава поновну употребу података у машински читљивом облику и отвореном облику у складу са слободном лиценцом, осим ако посебним законом није другачије утврђено. Истим чланом је предвиђено да слободна лиценца омогућава слободну поновну употребу података у комерцијалне и некомерцијалне сврхе.

Лиценце за поновну употребу

Члан 26.

Орган омогућава поновну употребу података у машински читљивом облику и отвореном облику у складу са слободном лиценцом, осим ако посебним законом није другачије утврђено.

Слободна лиценца омогућава слободну поновну употребу, у комерцијалне или некомерцијалне сврхе, које укључују умножавање, дистрибуцију, стављање на располагање трећим лицима, прилагођавање и повезивање са другим подацима, интелектуално право и процес, производе и сервисе, измене, као и друге поновне употребе.

Слободна лиценца обавезује на упућивање на извор података, укључујући назив органа који је податке учинио доступним за поновну употребу, датум преузимања, адресу на којој се подаци могу преузети, као и јасну ознаку свих измена, уређивања или нових дизајна преузетих података.

Чланом 27. Закона о електронској управи прописано је да је орган дужан да на Порталу отворених података објављује отворене податке из делокруга своје надлежности на начин који омогућава њихово лако претраживање и поновну употребу.

Портал отворених података

Члан 27.

Орган је дужан да на Порталу отворених података објављује отворене податке из делокрућа своје надлежности на начин који омогућава њихово лако прегледавање и поновну употребу.

У сврху поновне употребе орган нема обавезу да отворене податке изради или прилагоди ако то захтева несразмеран упршак времена или средстава.

Присују подацима из става 1. овог члана омогућен је без накнаде.

Портал отворених података води и одржава надлежни орган.

Ближе услове о усвојавању и начину рада Портала отворених података, укључујући организационе и техничке стандарде, уређује Влада.

Према јавно доступним подацима на Порталу отворених података, Републичка дирекција за имовину до сада није објавила скупове података из своје надлежности.

Подаци о јавној својини имају изузетан значај за транспарентност рада јавног сектора, одговорно управљање јавним ресурсима, планирање јавних политика, научна и истраживачка истраживања, новинарски рад и учешће грађана у пословима од јавног интереса.

Посебно указујемо да Евиденција непокретности у јавној својини садржи податке о имовини чији су носиоци Република Србија, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе и други корисници јавне својине. Реч је о подацима који се односе на располагање и управљање имовином која припада грађанима Србије и чије се евидентирање и одржавање финансира из јавних средстава. Транспарентност јавне својине представља природан наставак буџетске транспарентности. Грађани не треба да имају увид само у то како се троши јавни новац, већ и у то којом имовином држава, локалне самоуправе и други носиоци јавне својине располажу, како се та имовина користи и да ли се њоме управља на економичан и сврсисходан начин.

Доступност ових података у облику отворених података омогућила би грађанима, истраживачима, новинарима, организацијама цивилног друштва и самим органима јавне власти да лакше прате стање јавне својине, идентификују неискоришћене ресурсе, уочавају евентуалне неправилности и допринесу ефикаснијем управљању јавном имовином.

Имајући у виду наведено, сматрамо да постоји јавни интерес да Републичка дирекција за имовину објави податке из Евиденције непокретности у јавној својини у најширем обиму који је могућ у складу са законом.

Уколико постоје правне или техничке препреке за објављивање целокупне евиденције, предлагемо да Републичка дирекција за имовину размотри објављивање оних скупова података који не садрже законом заштићене информације, као и периодично објављивање извода из евиденције са пресеком стања на одређени датум.

У случају да би успостављање јавности ових података захтевало дуже време, позивамо Републичку дирекцију да успостави механизам којим би заинтересованим грађанима, истраживачима и организацијама цивилног друштва био омогућен приступ целини или делу података из евиденције под условима који не би угрозили интересе заштићене законом. Између осталог, то би могло да укључи објављивање врсте информација које се воде у Евиденцији, информације о критеријумима претраге и друге информације које могу бити од користи тражиоцима који желе да остваре приступ појединим подацима из Евиденције.

Сматрамо да би такво поступање било у складу са циљевима Закона о електронској управи, политиком отворених података Републике Србије и принципима транспарентности и одговорности у управљању јавном својином.

Ова иницијатива је у складу и са међународним стандардима фискалне транспарентности који се примењују приликом оцењивања отворености јавних финансија, укључујући методологију Open Budget Index (ОБИ). Иако ОБИ превасходно вреднује доступност буџетских докумената и могућности јавног учешћа у буџетском процесу, његова основна начела подразумевају и доступност информација о јавним ресурсима којима држава располаже. Подаци о непокретностима у јавној својини представљају важан извор информација за разумевање начина на који се управља јавном имовином и за процену потенцијалних прихода, трошкова и других фискалних ефеката повезаних са том имовином.

С поштовањем,

Транспарентност Србија

Програмски директор

Немања Ненадић

Београд, 2. јун 2026.